

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Bouwen aan de toekomst

LVN perspectief

NEM –symposium
Utrecht, 28 juni 2024

Suzanne Lubbe

In deze sessie

- › Wat doet het NEM voor LNV
- › Wat doet LNV verder nog met NEM informatie?

Kijkje in de keuken van LNV aan de hand van voorbeelden: nu en in de toekomst

- › Aan het werk in groepjes!

Suzanne Lubbe
LNV DG NV
Team N2000

Informatiebehoefte

De samenwerkende partners van NEM leggen hun informatiebehoefte vast in concrete meetdoelen die gebaseerd zijn op het natuurbeleid. Zo zijn er verschillende internationale rapportageverplichtingen, o.a. voor de Europese Vogelrichtlijn en de Europese Habitatrichtlijn en moet het natuurbeleid verantwoord worden naar de Tweede Kamer. Ook zijn er graadmeters en werken we mee aan signalering op nationaal niveau.

Monitoringsstrategie

Hoe verzamelen we informatie? Voor elke soortgroep zijn aparte veldmetingen nodig. Daarom schakelen we ons uitgebreide en diverse netwerk van soortenorganisaties en hun vrijwilligers in. En soms organiseren provincies en diensten van Rijkswaterstaat de dataverzameling. We zorgen ervoor dat iedereen de gegevens van dezelfde soort altijd op dezelfde wijze verzamelt.

Gegevensproductie & kwaliteitsbewaking

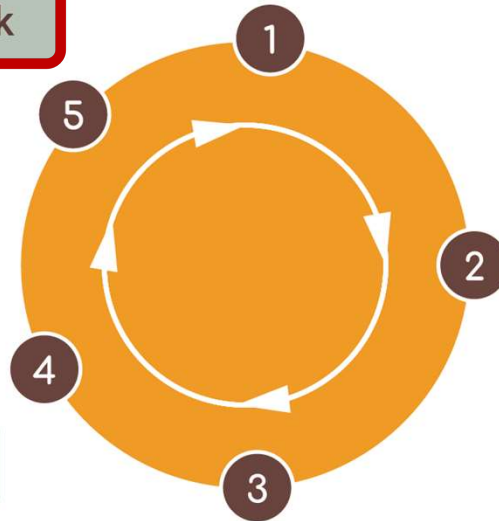
Vrijwilligers en veldmedewerkers verzamelen de data volgens de voorschriften van de verschillende meetprogramma's. Het CBS controleert de gegevens op volledigheid en kwaliteit van de data en verwerkt het in jaarlijkse indexcijfers, trends en graadmeters.

Informatieoverdracht

Je kunt al onze bevindingen vrij beschikbaar downloaden. Indexcijfers, trends en kaarten worden gepubliceerd op het Compendium voor de Leefomgeving en de data worden opgenomen in de NDFF.

Informatiegebruik

Ons werk wordt vooral ingezet ter ondersteuning van de ontwikkeling van regionaal, landelijk en internationaal beleid. Daarnaast maken publicaties als de Natuur- en Milieubalans en Het Compendium voor de Leefomgeving gebruik van de trendinformatie. Ook zetten gebruikers ons werk in voor publiekscommunicatie en voor onderzoeken.

NEM-meetdoelen: een greep.....

- › internationale rapportageverplichtingen (16)
 - *VHR; Rode lijsten; Ramsar; Ospar*
- › nationaal natuurbeleid (2)
 - *Broedsucces weidevogels en waddenvogels; Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer: landelijke trends*
- › nationale graadmeters (7)
 - *Stadsnatuur: landelijke trends; Klimaatverandering: landelijke trends en fenologische verschuivingen*
- › signalering (1)
 - *General Surveillance van ggo's: regionale trends*

Gebruik NEM – informatie: nu en in de toekomst

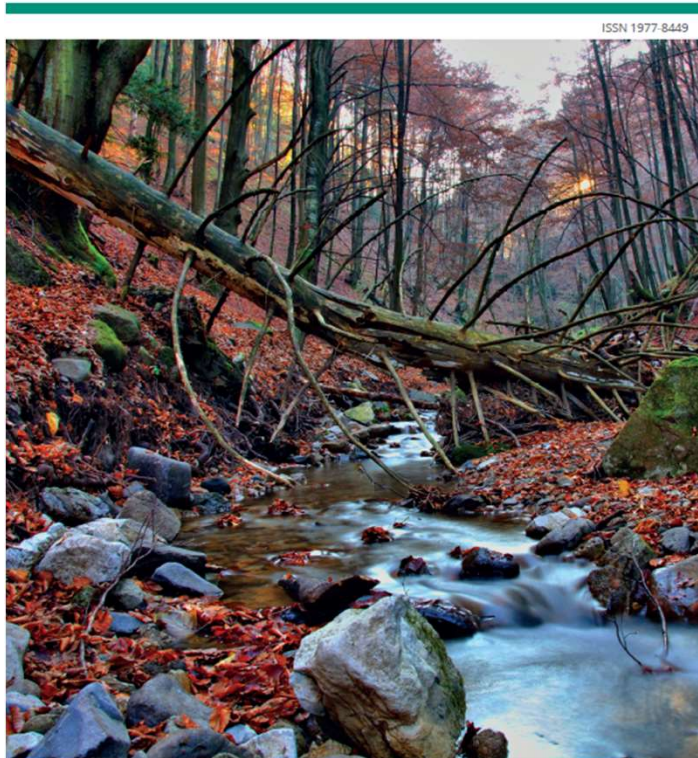
PRODUCTEN MEETDOELEN
> VHR rapportage > Voortgangsrappor- tage Natuur, > Lerende evaluatie Natuurpact > Balans voor de leefomgeving

HUIDIG INFORMATIEGEBRUIK
> Beheerplannen > Instandhoudings- maatregelen > SvI vogels > Vergunning- verlening

TOEKOMSTIG INFORMATIEGEBRUIK
> NPLG > Basiskwaliteit natuur > Natuurherstel- verordening

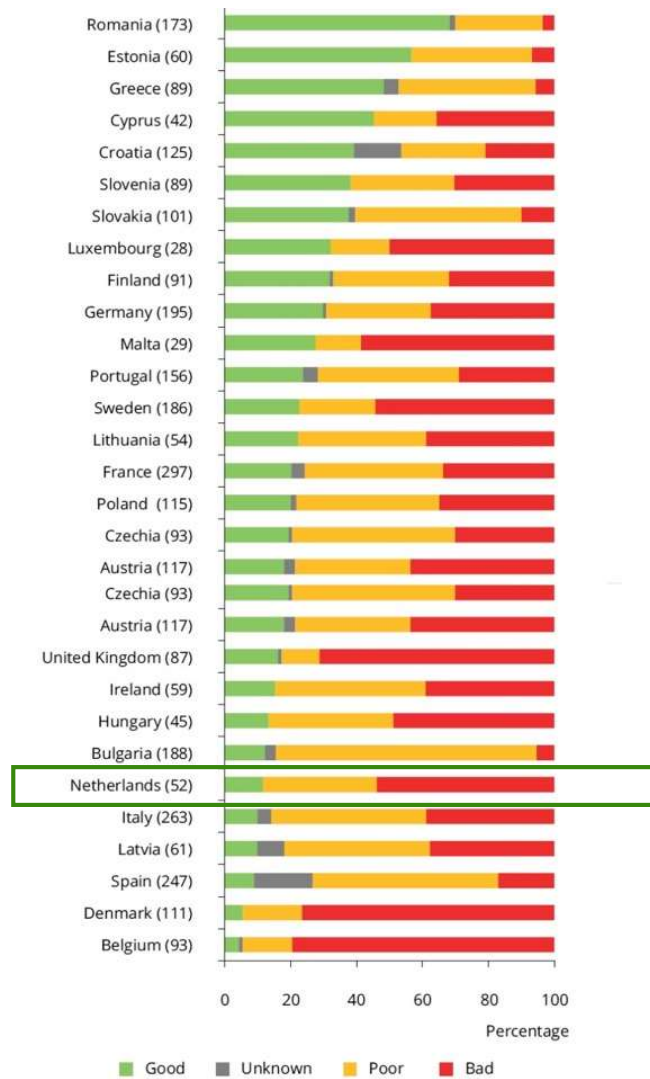
VHR-rapportage

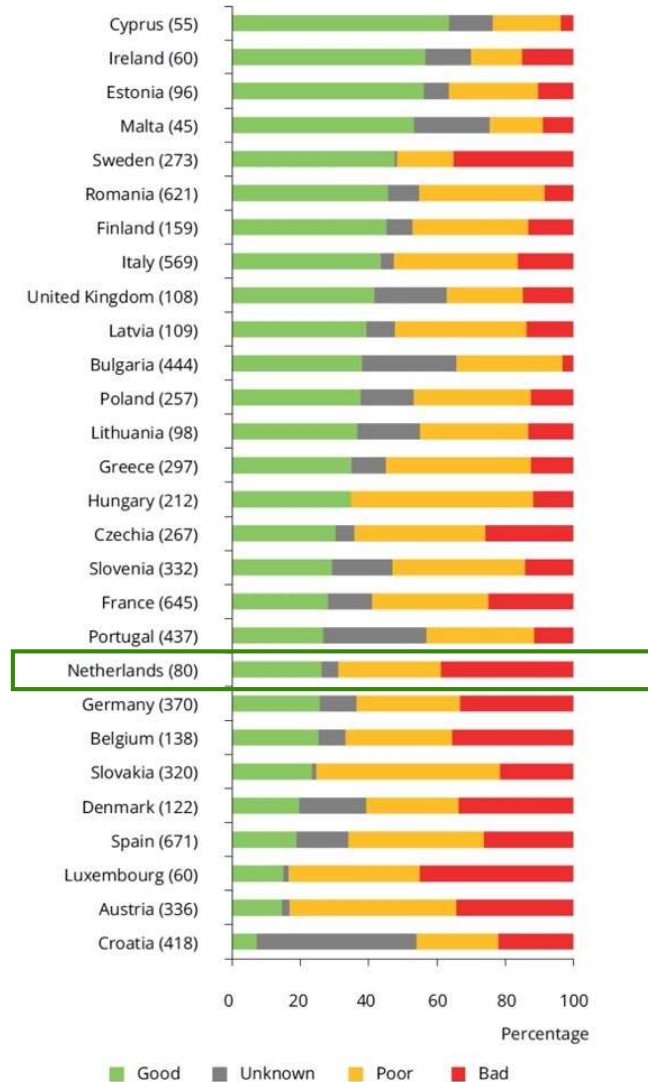
PRODUCTEN MEETDOELEN

- > VHR rapportage
 - > Voortgangsrapportage Natuur
 - > Lerende evaluatie Natuurpact
 - > Balans voor de leefomgeving
- > Eens in de 6 jaar
 - > Laatste rapportage is uit 2019
 - > Nationale verantwoording aan de EU over getroffen maatregelen i.h.k.v. de richtlijnen
 - > HR: Vaststelling landelijke staat van instandhouding soorten en habitattypen
 - > VR: Status en trends van populaties van vogels

Habitats

Soorten

PRODUCTEN MEETDOELEN

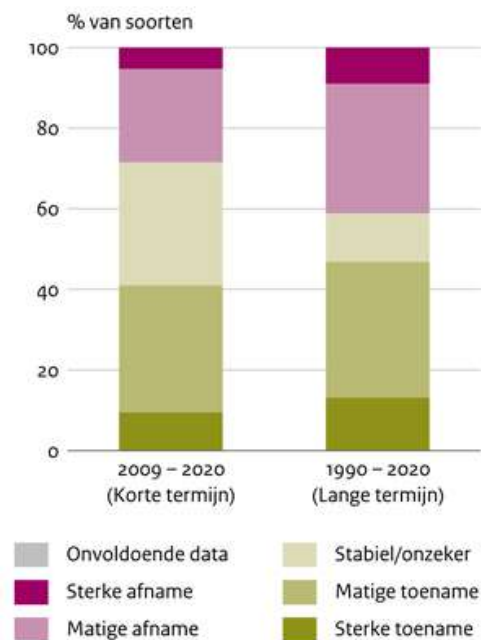
- > VHR rapportage
- > Voortgangsrapportage Natuur
- > Lerende evaluatie Natuurpact
- > Balans voor de leefomgeving

Trends VR

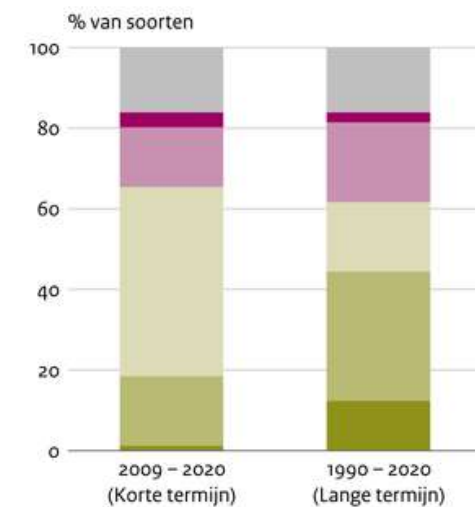
Trends van soorten van Vogelrichtlijn

Broedvogels

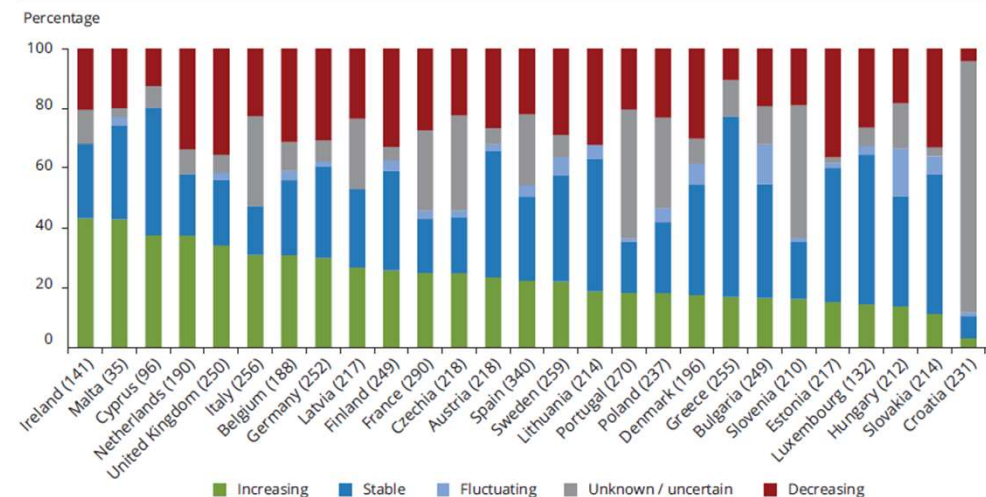
Bron: NEM (Sovon, CBS), WUR

Niet-broedvogels

CBS/jun22
www.clo.nl/nho8511

Figure 2.7 Short-term trends in breeding bird populations by Member State

Note: The number of reports is indicated in parentheses. The total number of reports is 5 827. There are more breeding taxa than reported by the Member States.

Source: Article 12 Member States' reports and EU assessments.

<https://www.eea.europa.eu/publications/state-of-nature-in-the-eu-2020>

HUDIG INFORMATIEGEBRUIK

- > Beheerplannen
- > Instandhoudingsmaatregelen
- > SvI vogels
- > Vergunningverlening

Waarom SvI bij vogels toch wel nodig?

- > Omdat het moet: *“Onze Minister ziet toe op de staat van instandhouding van de vogelsoorten, genoemd in bijlage I bij de Vogelrichtlijn, en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten”* WNb art 1.8
- > Gebruik voor beleid (aanwijzingsbesluiten, landelijke doelen), vergunningverlening & naar verwezen in rechtspraak.
- > Maar nu verouderd (iSvI 2016)

HUIDIG INFORMATIEGEBRUIK

- > Beheerplannen
- > Instandhoudingsmaatregelen
- > SvI vogels
- > Vergunningverlening

Geen gevolgen voor NEM doelen of meetnet – maar NEM-gegevens onmisbaar voor het beantwoorden van de beleidsvraag

Ruimtelijke consequenties

Water en bodem
sturend

Regionale
stikstofreductie-
doelstellingen

Landbouwperspectief

Bouwen aan de toekomst: Nationaal Programma Landelijk Gebied

TOEKOMSTIG INFORMATIEGEBRUIK

- > Nationaal programma
landelijk gebied
 - Arealen leefgebied
- > Basiskwaliteit natuur
- > Natuurverordening

Stikstof

Natuur

Stikstofreductie

Areaaluitbreiding

Instandhoudingsdoelen natuurkwaliteit

Hydrologische doelen

Groenblauwe dooradering

Water

Schoon oppervlakte- en grondwater

Goede toestand grondwaterlichamen

Goede zoetwaterbeschikbaarheid

Klimaat

Reductie van uitstoot broeikasgassen.

Koolstofvastlegging

TOEKOMSTIG INFORMATIEGEBRUIK

- > Nationaal programma landelijk gebied
 - Arealen leefgebied
- > Basiskwaliteit natuur
- > Natuurverordening

Bouwen aan de toekomst

**Wat zijn mogelijke
populatiedichtheden?**

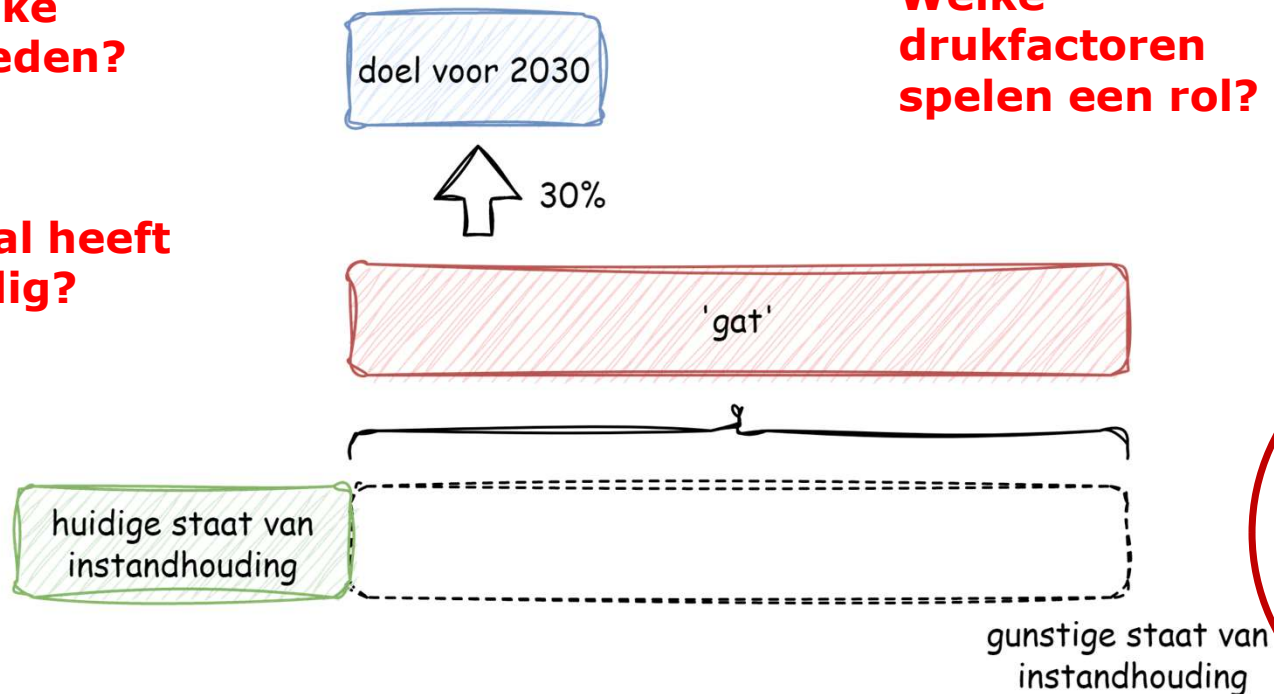
**Hoeveel areaal heeft
een soort nodig?**

**Wat is de
omvang van
de huidige
populatie?**

**Welke
drukfactoren
spelen een rol?**

**Wat is de
omvang van
een
gezonde
populatie?**

**Welke
condities zijn
daarvoor nodig
(omvang en
kwaliteit
leefgebied)?**

TOEKOMSTIG INFORMATIEGEBRUIK

- > Nationaal programma
landelijk gebied
 - Arealen leefgebied
- > Basiskwaliteit natuur
- > Natuurverordening

Conditie N2000 - profielendocumenten

Doelstelling	Conditie	'Maatlat'
Habitatype	Kwaliteitseisen habitatype & omgeving	Kwantitatief & kwalitatief
Habitatrichtlijnsoort	leefgebied & voedsel	Kwalitatief
Vogelsoort	leefgebied, voedsel, functie	Kwalitatief

TOEKOMSTIG INFORMATIEGEBRUIK

- > Nationaal programma landelijk gebied
 - Arealen leefgebied
- > Basiskwaliteit natuur
- > Natuurverordening

A-biotische condities habitatype

a. Abiotische randvoorwaarden:

H430 Droge heiden

Natuurlijke Biogeen	Zuurgraad	basisch	neutraal-a	neutraal-b	zwak zuur-a	zwak zuur-b	matig zuur-a	matig zuur-b	zuur-a	zuur-b	
	Vochttoestand	diep water	ondiep permanent water	ondiep droog-vallend water	's winters inunderend	zeer nat	nat	zeer vochtig	vochtig	matig droog	droog
	Zoutgehalte	zeer zoet	(matig) zoet	zwak brak	licht brak	matig brak	sterk brak	zout			
	Voedselrijkdom	zeer voedselarm	matig voedselarm	licht voedselrijk	matig voedselrijk-a	matig voedselrijk-b	zeer voedselrijk	uiterst voedselrijk			
	Overstromings tolerantie	dagelijks lang		dagelijks kort		regelmatig		incidenteel		niet	

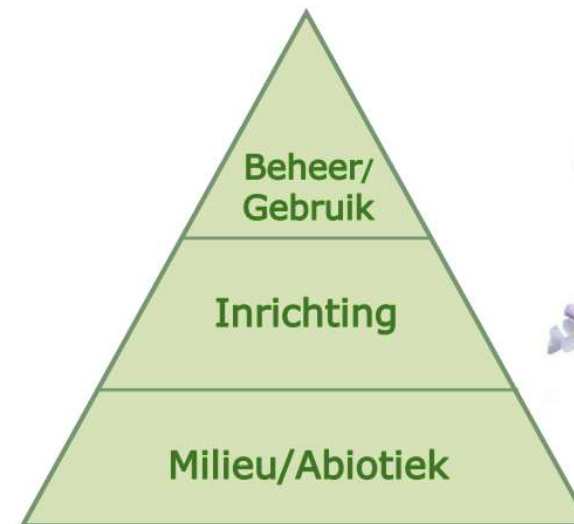

TOEKOMSTIG INFORMATIEGEBRUIK

- > Nationaal programma landelijk gebied
 - Arealen leefgebied
- > Basiskwaliteit natuur
- > Natuurverordening

Bouwen aan de natuur - BKN

"de set van condities die nodig is om algemene soorten algemeen te laten blijven of worden."

condities

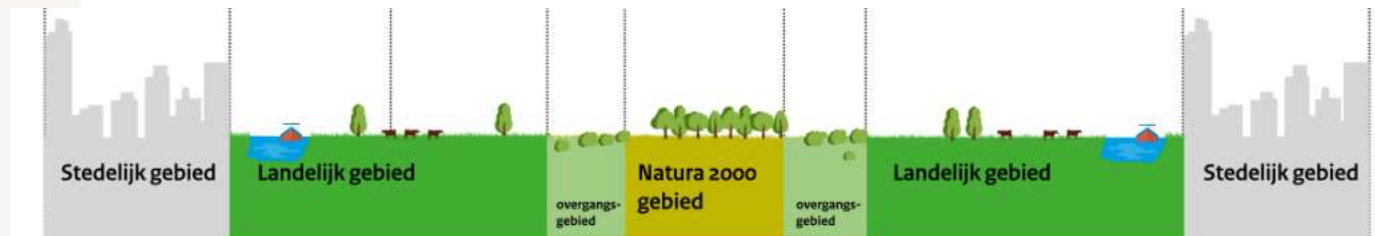
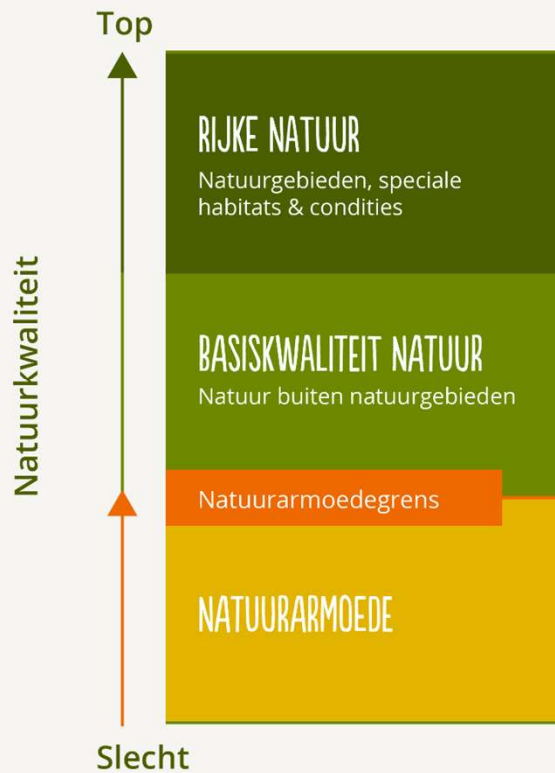
soorten

TOEKOMSTIG INFORMATIEGEBRUIK

- > Nationaal programma landelijk gebied
 - Arealen leefgebied
- > Basiskwaliteit natuur
- > Natuurverordening

Bouwen aan de natuur - BKN

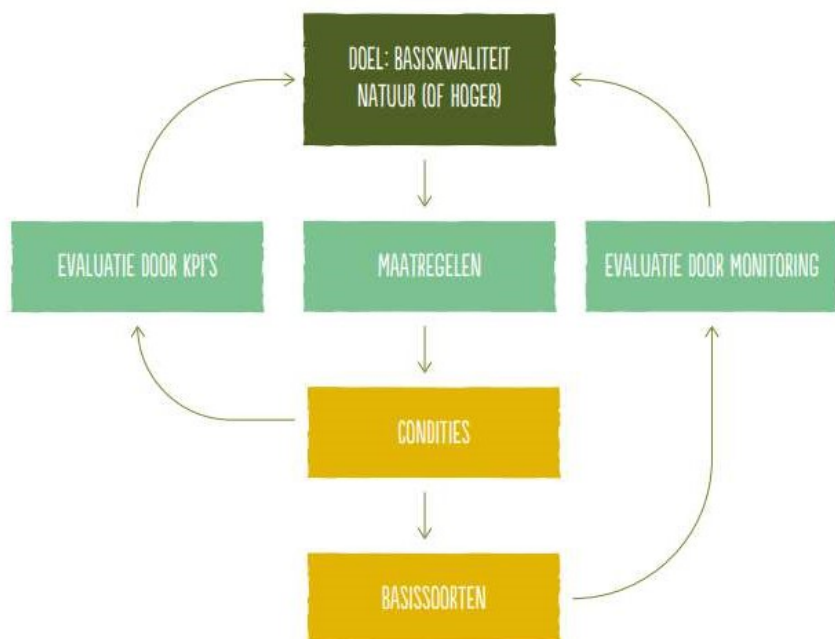

TOEKOMSTIG INFORMATIEGEBRUIK

- > Nationaal programma landelijk gebied
 - Arealen leefgebied
- > Basiskwaliteit natuur
- > Natuurverordening

Bouwen aan de natuur - BKN

SOORTGROEP	BASIS	PLUS	TOTAAL	SOORTGROEP	BASIS	PLUS	TOTAAL
1. Amfibieën	7	8	15	9. Sprinkhanen en krekels	16	2	18
2. Bijen	29	14	43	10. Vaatplanten	79	19	98
3. Dagvlinders	15	18	33	11. Vissen	13	6	19
4. Epifytische korstmossen	44	51	95	12. Vogels: Broedvogels	99	31	130
5. Libellen	14	9	23	13. Vogels: Wintervogels	70	11	81
6. Nachtvinders	21	2	23	14. Zoogdieren: Vleermuizen	7	6	13
7. Paddenstoelen	21	5	26	15. Zoogdieren: Landzoogdieren	16	8	24
8. Reptielen	3	1	4	Totaal	454	191	645

Discussie – bouwen aan de toekomst

- › 3 thema's voor de toekomst o.b.v. beleidsontwikkelingen
 - Informatiebehoefte over omgevingscondities
 - Informatiebehoefte niet-natuurgebieden
 - Landelijk
 - Stad & bebouwde kom
 - Informatiebehoefte over andere soorten
- › Vragen
 - Kun je omgevingscondities/niet-natuurgebieden/ andere soorten in kaart brengen via een vrijwilligersnetwerk?
 - Wat is ervoor nodig om dat te laten slagen?
 - Welke beperkingen zijn er?
 - Wat zou een aanpak kunnen zijn?
 - Welk advies zou je aan LNV meegeven

NEM-kennis en -informatie als onmisbare basis

- › Wetenschappelijk onderbouwde informatie is de basis voor beleid en EU verplichtingen
- › Kracht van het NEM netwerk van vrijwilligers is essentieel voor het verzamelen van een zo compleet mogelijk landelijk beeld.
- › Is met eigen middelen door LNV nooit te verzamelen.
- › OP NAAR DE VOLGENDE 25 JAAR!!!

